

vodným ekosystémom z ekologického hľadiska, krajinnoekologickému hodnoteniu vodných biotopov, strategickému hodnoteniu plánu povodia rieky so zameraním na kumulatívne vplyvy, ako aj využitiu geografických informačných systémov na vyhodnocovanie kvantitatívnych parametrov vody v krajine.

Zúčastnili sa aj na prehliadke čistiacej stanice odpadových vôd s využitím anaeróbných a aeróbných čistiacich procesov, spaľovne kalov, ako aj skládky tuhých komunálnych odpadov pre mesto Bari a okolie, zaujímavé najmä tým, že uvoľňovaný bioplyn sa využíva na výrobu elektrickej energie.

Ďalšie študijné pobyty na spomínaných talianskych univerzitách získali študenti z Katedry životného prostredia CHTF STU v Bratislave, Katedry krajiny ekológie Fakulty ekológie a environmentalis-

tiky TU vo Zvolene, katedier krajiny ekológie a kvality životného prostredia VŠP v Nitre, ktorí sa venovali predovšetkým využitiu plynovej chromatografie v ekológii, metódam čistenia kalov a aplikácii geografických informačných systémov v hodnotení dlhodobých zmien krajiny štruktúry.

Vďaka týmto pobytom mohli poslucháči a pedagógovia našich univerzít porovnať systém organizácie štúdií a vedeckej práce na univerzitných a vedeckých pracoviskách zaoberajúcich sa problémami životného prostredia v Taliansku s našimi. Významným prínosom je aj nadviazanie kontaktov a rozvoj vzájomnej spolupráce v pedagogickom procese i vo vede na medzinárodnej úrovni.

Katarína Butkovská
Ľubica Lehocká

Konferencia v Južnej Afrike

IAIA (International Association for Impact Assessment) je celosvetová organizácia pre oblasť hodnotenia vplyvov na životné prostredie (EIA). Jej členmi sú ľudia rôznych profesií – od manažérov veľkých spoločností, vládnych úradníkov, súkromných konzultačných firiem až po univerzitných učiteľov a študentov.

Táto organizácia má v súčasnosti viac ako 2500 členov z 95 krajín sveta a pobočky v Európe, Brazílii, Portugalsku, Kamerune, Quebecu, Ontariu, Južnej Afrike a Kórei. Vydáva časopis Impact Assessment, ktorý informuje o najnovších výskumoch v tejto oblasti, najnovších publikáciách a skriptách.

Na tohoročnom výročnom stretnutí, ktoré sa konalo 24.–30. júna

1995 v Durbane (Južná Afrika) sa zúčastnilo 460 odborníkov, jej motom bolo *Hodnotenie vplyvov a zjednotenie ľudí v riadení veľkých zmien s cieľom trvalo udržateľnej budúcnosti*. Túto tému vybrali ako reflexiu na hlavnú úlohu človeka v rozhodovacom procese. Tento proces musí oslovíť nielen zainteresované a dotknuté strany, ale mal by smerovať (ako jedno z kľúčových kritérií hodnotenia akejkoľvek zmeny) k udržateľnej budúcnosti. Konferencia mala mnoho sprievodných podujatí, kurzov a seminárov. Originálny bol tzv. *indaba proces*. Túto formu práce skupiny ľudí úspešne zaviedol Američan Harrison Owen. Nazýva sa aj "Open Space Technology" a úspešne ju používajú pre celú škálu

cieľov v mnohých krajinách. Toto podujatie malo vytipovať ako najlepšie "zainteresovať ľudí do riadenia zmien za účelom trvalo udržateľného rozvoja".

Indaba ponúkol rovnakú možnosť vzájomného kontaktu všetkým účastníkom konferencie. Delegáti tvorili veľký otvorený kruh. Ktorýkoľvek člen mohol doň vstúpiť a oznámiť tému, o ktorej chce diskutovať. Táto téma mohla byť tožná s jeho referátom. Účasť bola dobrovoľná. Diskutéri vyvesili svoju tému na tabuľu, a tak mohli zainteresovaní vidieť a počuť témy na diskusiu a zapísať sa na ktorúkoľvek z nich. Každý, kto zahlásil danú tému, bol týmto zvolený za "convenor" samoriadenej pracovnej skupiny.

V rámci procesu indaba bol každý povinný dodržiavať štyri princípy a jeden zákon "dvoch chodidiel":

- Ktokoľvek príde, je vítaný.
- Kedykoľvek sa začne, začne sa v správnom čase.
- Čokoľvek sa stane, je jedinou vecou, ktorá sa mala stať.
- Kedy sa skončí, vtedy sa skončí.

A aký je inadaba zákon dvoch chodidiel? Ak cítime, že v tomto diskusnom kruhu sa už nič nové nedozvieme, tak použijeme svoje dve chodidlá a odkráčame k ďalšej téme, kde sa môžeme niečo dozvedieť, alebo niečím prispieť. Inadaba je spôsob vedenia diskusie na základe širokej možnosti výmeny informácií. Pri takom veľkom počte účastníkov to bol zrejme najlepší a najefektívnejší spôsob.

Najnavštevovanejšie diskusné kluby boli: Účasť verejnosti v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie a úloha mimovládnych organizácií v tomto procese, Posudzovanie vplyvov na životné prostredie a Územné plánovanie a postprojektová analýza.

Výročné stretnutia IAIA sú skvelou príležitosťou poučiť sa a získať skúsenosti nazbierané za posledných 10 rokov vo svete. Táto organi-

zácia, uznávaná aj organizáciami OSN, ako napr. United Nations Programme (UNEP), na to poskytuje veľa možností vrátane odbornej literatúry. Veľkým prínosom by pre nás mohlo byť založenie pobočky

IAIA pre strednú a východnú Európu so sídlom na Slovensku. Keďže ide o novú progresívnu organizáciu, určite u nás nájde široké zázemie.

Ingrid Belčáková

Popradské iniciatívy

Hľadanie ciest riešenia súčasných páčivých problémov vzájomného pôsobenia európskych etník a prírodného prostredia z hľadiska ekologického, duchovného a sociálneho bolo predmetom rokovania prvého fóra *Etniká a príroda (Etna '95)* v rámci medzinárodného projektu Jazyk-kultúra-ekológia. Na podujatie, ktoré sa konalo v Poprade 24. 6-4. 7. 1995 sa zišli účastníci zo 14 európskych krajín – vedci, odborníci z praxe a verejní činitelia, ktorých spája pocit zodpovednosti za zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva národov planéty.

Etnu '95 pripravilo stredisko Jazyk-Kultúra-Ekológia Akadémie nového myslenia a mimovládne organizácie krajín strednej a východnej Európy s podporou inštitúcií SR a ministra životného prostredia SR, Medzinárodnej akadémie vied San Marino a s finančným príspevkom firmy Naftoprojekt-SP Ltd. V rámci tohto podujatia prebiehalo päť navzájom súvisiacich programov: vedecký, regionálny, vzdelávací, folklórny a náboženský.

Účastníci si uctili pamiatku Tibora Sekelja, vynikajúceho rodáka z Popradu (Spišskej Soboty) cetovateľa, etnografa, spisovateľa, ktorý pomocou esperanta sprístupnil ľudstvu duchovné hodnoty mnohých národov sveta.

Vo vystúpeniach jednotlivých delegátov znelo hlboké znepokojenie nad zosilňujúcim sa odcudzovaním človeka prírode a svojej národ-

nej kultúre, nedostatočnou pozornosťou k zachovaniu prírodného a kultúrneho dedičstva.

Účastníci fóra vyslovili presvedčenie, že na koordináciu aktivít usilujúcich o zachovanie prírodného a kultúrneho dedičstva etník treba založiť medzinárodné hnutie pod heslom Jednota v rozmanitosti. Prioritným cieľom tohto hnutia má byť vytvorenie systému zachovania a obnovenia kvality a rozmanitosti prírodného a kultúrneho prostredia etnobiotsféry. Ďalej skúmanie a šírenie svetových skúseností z harmonických etnických a prírodných vzájomných vzťahov.

K tomu prispeje aj organizovanie podobných podujatí v rôznych regiónoch, nasledujúce bude arktické fórum Prírodné dedičstvo v systéme duchovných a kultúrnych hodnôt národov severu (Etna '97).

Osobitnú pozornosť venovala Etna '95 Karpatskému regiónu – dôležitému článku v navrhovanom globálnom systéme kvality a rozmanitosti etnobiotsféry.

Konštatovalo sa, že:

- Karpaty sú unikátnym prírodným regiónom Európy s vysokou biologickou a krajinnou rozmanitosťou, útočisko mnohých vzácnych druhov fauny a flóry;
- Karpaty sú domovom a živým historicko-kultúrnym pamätníkom početných etník strednej a východnej Európy, ktorých priaznivý vývoj priamo závisí

od zachovania životného prostredia.

Účastníci fóra sa zhodujú v názore, že zachovanie etnickej a kultúrnej svojbytnosti a krajinnej rôznorodnosti Karpát si vyžaduje využitie intelektuálneho potenciálu krajín a národov tohto priestoru a celej Európy, ich zjednotenie v záujme ekologickej bezpečnosti a stabilného rozvoja.

Fórum navrhuje:

- Upozorniť účastníkov konferencie ministrov životného prostredia európskych krajín v Sofii na jeseň 1995 na osobitný význam Karpát pre zachovanie biologickej rozmanitosti v ekologickom jadre Európy.

- Rozpracovať medzinárodný projekt Karpaty – región osobitne cenného prírodného a kultúrneho dedičstva Európy.

- Podporovať Asociáciu karpatských národných parkov a chránených území a Medzinárodnú komisiu pre výskum kultúry obyvateľstva Karpát ako koordinátorov činnosti zameranej na zachovanie prírodných a kultúrnych hodnôt regiónu.

- Vytvoriť podmienky na to, aby sa popradské stretnutia stali pravidelnými. Karpaty sa musia stať symbolom vysokej ekologickej kultúry, duchovnosti a etnickej harmónie.

Popradské iniciatívy sú ďalším krokom k zachovaniu prírodného a kultúrneho dedičstva planéty, a preto fórum poskytne informácie o nich vládam a spoločenským organizáciám svetového spoločenstva s nádejou na získanie nevyhnutných finančných prostriedkov.

Redakcia

